

Provincie West-Vlaanderen

Steunpunt Natuur- en Milieu-Educatie Kust

NIEUWS

Donderdag 1 december 2011 – nr. 68

1. Studiedag voor Kustgidsen: boeiend voor elke gids van de kust – zaterdag 17 december 2011 – Brugge (Boeverbos)
2. Kerstwandelingen met glühwein - 26 - 27 - 28 - 29 en 30 december 2011 – Natuurcentrum Zwin – Knokke-Heist
3. Cursus zeeanimator: Dinsdag 6 – 13 - 20 maart 2012 – Duinenhuis - Koksijde
4. Cursus 'Dodoens en zijn tijd' – 21 – 28 maart 2012 en 5 mei 2012 - Vormingplus Brugge en kruidentuin Bulskampveld.
5. Hoeveel mariene soorten in Belgische wateren?
6. Nieuwe Viswijzer WWF-Stichting de Noordzee: voor de eindejaarsfeesten en in 2012
7. Boekentip 1 voor onder de kerstboom: 'De Wetenschap van de Zee - over een onbekende werelddoceaan' en educatieve website: www.zeewetenschappen.be
8. Symposium over historische ecologie en boekentip 2 voor onder de kerstboom: De broeken van de IJzer- en Handzamevallei – 16 - 17 december 2011 - Diksmuide.
9. Groene Verrassingscursus: Natuur voor 55+'ers - 8, 15, 22, 29 mei en 5 juni 2012 - Bezoekerscentrum De Doornpanne Oostduinkerke
10. Varia aan zee

1. Studiedag voor kustgidsen: boeiend voor elke gids van de kust – zaterdag 17 december 2011 – Brugge (Boeverbos)

In 2008 organiseerden het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) en het steunpunt NME Kust van de provincie West-Vlaanderen de 1^e Kustgidsendag. 3 jaar later is het gidsenlandschap veranderd, wachten er nieuwe uitdagingen op de kustgids. Of je nu een natuurgids, een streekgids, een stadsgids, een museumgids, zeeanimator,... bent, de kust hebben we allemaal gemeen! Voor dit boeiend programma schreven zich al 86 boeiende mensen in!

Programma

09.15 – 09.30 REGISTRATIE

09.30 – 09.40 Verwelkoming door Guido Decorte, Gedeputeerde provincie West-Vlaanderen
Voorwoord door Jan Mees, Directeur van het Vlaams Instituut voor de Zee
Dagvoorzitter Wim Mestdagh, Provincie West-Vlaanderen, sectiehoofd NME

09.40 – 10.00 Effecten van de klimaatwijziging op onze kust door Jan Seys, Vlaams Instituut voor de Zee

10.00 – 10.10 Overzicht cursussen aan de kust door Leo Declercq, Provincie West-Vlaanderen, steunpunt NME kust

10.10 – 10.30 Waarom beheerwerken in de natuurgebieden aan de kust? Door Marc Leten, Agentschap voor Natuur en Bos

10.30 – 10.40 Gidsen in orde met de wetgeving door Wim Mestdagh, Provincie West-Vlaanderen, Sectiehoofd NME

10.40 – 11.00 Hoe lang eten we nog vis? Door Nancy Fockedeey, Vlaams Instituut voor de Zee

11.00 – 11.20 KOFFIEPAUZE

11.20 – 11.40 Nieuwe inzichten over de ontstaansgeschiedenis van de kust door Bieke Hillewaert, Raakvlak Intergemeentelijke Dienst Archeologie Brugge & Ommeland

11.40 – 11.55 100 jaar WOI; geplande festiviteiten aan de kust door Frederik Demeyere, Provincie West-Vlaanderen

11.55 – 12.10 Ervaringen met nieuwe technologie bij het gidsen door Michel Gabriels, Provincie West-Vlaanderen, het Zwin

12.10 – 12.25 Wat is EDO? En wat is het belang hier van voor het gidsen? Door Jurgen Loones, Vlaamse Gemeenschap, dienst NME

12.25 – 12.45 Wat willen leerkrachten van de gids? Door Ignace Tanghe, Don Bosco-college Kortrijk, leraar secundair
13.00 DUURZAME LUNCH

Praktisch

Datum: zaterdag 17 december 2011

Tijdstip: 9u15 – 13u00

Plaats: Provinciehuis Boeverbos (Raadzaal) – Koning Leopold III-laan 41 – 8200 Sint-Andries

Deelname: gratis, inschrijving verplicht

Meer info: Steunpunt NME Kust

Inschrijvingen: <http://www.vliz.be/NL/home/&p=show&id=2823>

2. Kerstwandelingen met glühwein - 26 - 27 - 28 - 29 en 30 december 2011 – Natuurcentrum Zwin – Knokke-Heist

Oktober, november en december zijn de laatste maanden van de najaarstrek. In die periode komen nog veel vogels aan in het Zwin om er de wintermaanden door te brengen. De 1000den wilde eenden en ganzen vormen dan een imposant schouwspel en maken een bezoek aan het reservaat ook in de barre koude meer dan de moeite waard.

Tijdens de wandeling kan je de slaaptrek van vogels naar het reservaat beleven. Bij zonsondergang trekken er immers duizenden ganzen, eenden, wulpen en vele andere vogelsoorten vanuit de polders naar het Zwin, waar ze op de grote veilige plassen de nacht doorbrengen. Het luchtverkeer tussen het Zwin en de omliggende polders leidt soms tot een indrukwekkende 'avondspits'. En als het donker is, kan je het gesnater van ganzen nog altijd heel goed horen én de talrijke silhouetten van allerlei andere vogels op de meertjes onderscheiden.

Gidsen leiden je in de rustige avondstilte door de duinen naar het strand en via de Zwinmonding terug naar het vogelpark.

Praktisch

Data: maandag 26, dinsdag 27, woensdag 28, donderdag 29 en vrijdag 30 december 2011

Tijdstip: 15u30. Duur wandeling: 2 tot 3 uur.

Plaats: Natuurcentrum Zwin - Graaf Léon Lippensdreef 8 - 8300 Knokke-Heist

Deelname: 6-11 jaar: 4,20 euro; vanaf 12 jaar: 7,20 euro; 60+: 6,40 euro. Ter plaatse te betalen.

In deze prijs zijn inkom, gids en glühwein/warme chocolade inbegrepen.

Honden niet toegelaten op deze wandeling.

Doe voor uw eigen comfort water- en winddichte kledij én rubberen laarzen aan. Deze wandeling is niet geschikt voor kinderwagens en rolstoelen.

Meer info

Natuurcentrum Zwin - Graaf Léon Lippensdreef 8 - 8300 Knokke-Heist - T 050 60 70 86

E info@zwin.be – W <http://www.west-vlaanderen.be/kwaliteit/Leefomgeving/zwin/Pages/default.aspx>

3. Cursus zeeanimator: Dinsdag 6 – 13 en 20 maart 2012 – Duinenhuis - Koksijde

Om de cursus te volgen is geen specifieke voorkennis nodig. Interesse voor natuur en met het jonge volkje de ontdekkingstocht willen aangaan, zijn de belangrijkste troeven.

Kinderen de natuur laten beleven, vraagt een specifieke aanpak. Vandaar de keuze voor veldwerk. Bij veldwerk leert men over de werkelijkheid in die werkelijkheid en ligt de nadruk op begrippen als beleven, waarnemen, exploreren en ervaren. Leren gebeurt zoveel mogelijk in de praktijk, in de realiteit, ervaringsgericht. De kinderen krijgen tal van opdrachten (dus zelf doen) en is er veel aandacht voor communicatie (ervaringen uitwisselen met elkaar).

Ken je dus iemand die volgend jaar op pensioen gaat of vrije tijd op een leerrijke manier wilt invullen, aarzel dan niet om die persoon aan boord te hijsen!

Praktisch

Data: Dinsdag 6 – 13 en 20 maart 2012

Plaats: Duinenhuis – Bettystraat – 8670 Koksijde

Deelname prijs: 20 euro

Inbegrepen in de cursusprijs: de cursusmap, de educatieve publicaties, koffie of thee tijdens de cursus.

Middagmaal: breng je picknick mee.

Aangezien we ook buiten werken, is aangepaste kledij nuttig

Info en inschrijvingen

Inschrijven kan tot 1 maart 2012 door 20 euro te storten op rekening van Provinciebestuur West-Vlaanderen – Koning Leopold III-laan 41 – 8200 Sint-Andries: 091-0131312-03 met vermelding 'Zeeanimator 2012' en je naam. Enkel na betaling ben je ingeschreven. Mail je naam en adresgegevens door naar het steunpunt NME Kust

Meer info: Steunpunt NME Kust – T 059 34 01 64 – T 050 40 33 11 – E claudewillaert@west-vlaanderen.be – E leo.declercq@west-vlaanderen.be – W www.weekvandezee.be

4. Cursus 'Dodoens en zijn tijd' – 21 – 28 maart 2012 en 5 mei 2012 - Vormingplus Brugge en kruidentuin Bulskampveld.

Rembert Dodoens wordt algemeen als de vader van de kruidkunde in de Nederlanden omschreven. De zestiende eeuw vormde inderdaad het hoogtepunt in de geschiedenis van de kruidkunde in onze gewesten. In deze cursus gaan we in op heel uiteenlopende aspecten van Dodoens en zijn tijd. Wat ging aan Dodoens vooraf? Wat is de plaats van Dodoens binnen de kruidkunde van de zestiende eeuw? Wat is de betekenis van Dodoens' meest bekende werk: het Cruijdeboek van 1554? Wat was het wereldbeeld voor Dodoens en zijn tijdgenoten? Hoe werden voor, tijdens en na Dodoens' leven tuinen gecreëerd? Waar houdt de kruidkunde zich mee bezig? Hoe werden in Dodoens' tijd namen gegeven aan planten? Waar vind ik meer informatie over Dodoens

Een organisatie van het CVN i.s.m. Vormingplus Brugge en Bezoekerscentrum Bulskampveld.

Praktisch

Data: binnenlessen op woensdag 21 en 28 maart 2012 van 19 tot 22 uur

excursie op zaterdag 5 mei 2012 van 10 tot 12.30 uur.

Plaats: Binnenlessen: Vormingplus Brugge, Sint-Pieterskerklaan 5, 8000 Brugge

Excursie: Provinciaal Bezoekerscentrum Bulskampveld (Kruidentuin) - Bulskampveld 9 - 8730 Beernem

Prijs: € 45

Info en inschrijvingen: ann.dheedene@c-v-n.be of 050 82 57 26

http://www.c-v-n.be/uploads/folders/cvnnvormingsbrochure_voorjaar_2012_small.pdf

5. Hoeveel mariene soorten in Belgische wateren?

Het Belgisch Register van zee- en kustsoorten (BeRMS) heeft nu ook een online applicatie in het Nederlands: www.vliz.be/vmdcdata/berms. Eerder was er al de Engelstalige (> <http://www.marinespecies.org/berms>) meer beknopte versie en het rapport (http://www.marinespecies.org/berms/docs/Belgian_marine_list_sept_2010.pdf). Maar nu kun je dus via een handig doorklikstelsysteem een overzicht krijgen van alle soorten ooit waargenomen in Belgische wateren binnen deze of gene taxonomische groep, telkens mét hun Nederlandstalige naam (indien beschikbaar). De teller van BeRMS staat momenteel al op 2196 soorten.

Niettegenstaande België een kust heeft van amper 67 kilometer, heerst hier toch een heel lange traditie van onderzoek naar de diversiteit en de complexiteit van het mariene ecosysteem. Het lijkt misschien gek, maar toch had niemand tot nu toe een lijst van alle soorten die in het Belgisch deel van de Noordzee en de aangrenzende kustzone (slikken, schorren, duinen) voorkomen.

In 2010 startte het VLIZ met de samenstelling van een dergelijke lijst: het Belgisch Register van Zee- en Kustsoorten - BeRMS. De informatie werd gehaald uit reeds bestaande inventarissen en databanken over de Noordzee, aangevuld met nieuw literatuuronderzoek. Een grote groep van experts - veldexperts uit België en taxonomen wereldwijd - werkten mee aan dit initiatief. Van alle soorten die in de literatuur ooit beschreven zijn geweest als voorkomend in het Belgisch deel van de Noordzee, werd de geografische verspreiding herbekeken. Na deze uitgebreide kwaliteitscontrole

bleken sommige van deze soorten ondertussen 'uitgestorven in Belgische mariene wateren' of slechts sporadisch aanwezige 'dwaalgasten' te zijn.

Enkele soortengroepen die in de algemenere literatuur beschreven worden als aanwezig in Belgische wateren, zijn nooit deftig onderzocht geweest in ons gebied. Hun aanwezigheid in het Belgische zee- en kustregister kan als dusdanig niet geverifieerd worden. Voor andere groepen is lokaal onderzoek quasi ontbrekend (vb. mariene bacteriën) of wordt door experts nog zodanig gediscussieerd over hun taxonomische indeling dat we nog even willen wachten tot deze storm is gaan liggen. Dit leidde ertoe dat de volgende groepen nog niet in het Register werden opgenomen: Bacteria, Protozoa en Bacillariophyta of diatomeeën.

Het is dus duidelijk dat deze lijst nog niet 100% compleet is. Toch is dit Register tot nu toe de meest complete lijst van Belgische zeesoorten ooit! Er zal in de toekomst werk gemaakt worden van het vervolledigen van deze lijst, waarbij we speciale aandacht zullen besteden aan de soorten uit de kustzone, inclusief slikken, schorren, het duinengebied en brakwater estuaria.

Praktisch

Belgisch Register van zee- en kustsoorten (BeRMS): <http://www.vliz.be/vmdccdata/berms/>

Meer info: Leen Vandepitte (leen.vandepitte@vliz.be of 059 34 01 55) & Wim Decock(wim.decock@vliz.be of 059 34 01 55)

6. Nieuwe Viswijzer WWF-Stichting de Noordzee: voor de eindejaarsfeesten en in 2012

Duurzame vissen, schaal- en schelpdieren zijn soorten die in een bepaalde zee nog voldoende voorkomen, zodat het voortbestaan van die soorten niet in het gedrang komt. Daarnaast worden deze soorten bevestigd volgens een methode die weinig schade berokkent aan de natuur en ongewenste bijvangst beperkt. Voorbeelden van schade aan de natuur zijn het omwoelen van de zeebodem door de boomkorvisserij en de verstikking van zeezoogdieren in warrelnetten. Het energieverbruik van de vistechiek speelt eveneens een rol: bijv. van de boomkorvisserij ligt het energieverbruik heel hoog omdat een ketting door de bodem van de zee wordt getrokken. Bovendien wordt er ook rekening gehouden met het sociaal-economisch aspect voor de Vlaamse kustvissers.

De VISwijzer geeft consumenten sinds 2004 een helder overzicht van de duurzaamheid van het visaanbod. De lijst geeft aan welke vis niet verantwoord wordt gevangen of gekweekt (rood), bij welke vis nog problemen zijn (oranje) en welke vis een prima keuze is (groen of met MSC-keurmerk). De nieuwe VISwijzer vermeldt voor het eerst ook op welke manier de vis is gevangen. Naast de regio van herkomst is de vangsttechniek namelijk essentieel om de natuur te sparen en overbevissing tegen te gaan.

Het aantal visproducten met het verantwoorde MSC-keurmerk is gestegen en meer vissers willen die certificering bemachtigen. Opvallende binnenkomer op de VISwijzer: alle Nederlandse mosselen met het MSC-keurmerk.

Wie met de eindejaarsfeesten vis, schaal- of schelpdieren op het menu zet, kan via de website www.goedevis.nl toetsen of de keuze al dan niet duurzaam is.

Praktisch

Meer info: Rechtstreeks link nieuwe VISwijzer

<http://www.goedevis.nl/project/userfiles/PapierenviswijzerUitknipDownload2011LC.pdf>
www.weekvandezee.be - www.goedevis.nl - www.wwf.be

7. Boekentip 1 voor onder de kerstboom: 'De Wetenschap van de Zee - over een onbekende wereldoceaan' en educatieve website: www.zeewetenschappen.be

VLIZ medewerkers Evy Copejans en Michiel Smits richten zich met deze uitgave over het onderzoek van de oceaan naar iedereen die geïnteresseerd is in zeeën en oceanen. Maar door de keuze van de onderwerpen is het tevens een ideale leidraad voor leerkrachten wetenschappen, met begrippen en concepten die relevant zijn voor het secundair onderwijs. De begeleidende praktijkwebsite is op zijn minst even interessant.

In het boek laten de auteurs je op een zeer toegankelijke manier allerlei fascinerende mechanismen onder het wateroppervlak ontdekken: eencelligen die een lichtje branden om een partner te veroveren, badeendjes die de wereld via zeestromingen rondreizen, mammoeten die ooit de Noordzeebodem bevolkten tot een zeespiegel die niet vlak is ... En wist je bijvoorbeeld dat mensen net zoals dolfijnen blindelings obstakels kunnen ontwijken door middel van echolocatie?

Met dit boek tonen de auteurs, Evy Copejans en Michiel Smits, samen met heel wat experts aan hoe boeiend het is om de zee te bestuderen.

Voor leerkrachten is er de begeleidende praktijkwebsite www.zeewetenschappen.be, vol practica, publicaties en links die bij het boek horen.

Praktisch

Titel boek: De wetenschap van de zee: Over een onbekende wereldoceaan

Auteurs: Copejans, E.; Smits, M. (2011)

Uitgeverij: Acco Leuven, te koop in de Fnac en Standaard Boekhandels

Richtprijs: 24,50 euro 175 pagina's

ISBN: 978-90-334-8412-4

Meer info en educatieve website: www.zeewetenschappen.be

8. Symposium over historische ecologie en boekentip 2 voor onder de kerstboom: De broeken van de IJzer- en Handzamevallei – 16 - 17 december 2011 - Diksmuide.

1) Symposium over historische ecologie: 16 december 2011

Historische ecologie gaat op zoek naar de vroegere fauna en flora en het beheer daarvan.

Schriftelijke bronnen over oude landgebruikspraktijken zijn schaars, terwijl vaak een schat aan kennis aanwezig is in de hoofden van de (voormalige) gebruikers. Interviews met jagers, vissers, boeren, waterbeheerders en natuurbeschermers van de eerste generatie helpen ons in belangrijke mate de puzzel te vervolledigen.

Programma

9u30 - ontvangst met koffie

10u00 - welkom & officiële opening door Lies Laridon, burgemeester Diksmuide

10u30 - Inwinnen van historisch-ecologische informatie via bevragen van ouderen - Aspecten van de methode – Joël Burny

11u00 - Gluren bij de burens - enkele voorbeelden waarom het Hollandse kustgebied een andere ontginnings-, bewonings- en waterstaatgeschiedenis kent dan de IJzervallei – Chris de Bont, Alterra Wageningen Universiteit

11u30 - pauze met koffie

11u50 - Historische ecologie van de IJzer- en Handzamevallei - Arnout Zwaenepoel, WVI

12u30 - vertrek naar de boot

13u00 - boottocht door de IJzervallei, met lunch op de boot

16u00 - einde

Dit symposium is een organisatie van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), in samenwerking met Inverde en het Regionaal Landschap IJzer en Polder.

Praktisch

Dag: vrijdag 16 december 2011

Tijdstip: van 9u30 tot 16u00

Plaats: Muziekclub 4AD - Kleine Dijk 57 - 8600 Diksmuide

Deelnameprijs: 75 euro. In deze prijs is een exemplaar inbegrepen van het boek over de broeken van de IJzer- en Handzamevallei, dat de deelnemers die dag in primeur zullen ontvangen.

Meer info en inschrijvingen: <http://www.inverde.be/cursus.php?id=1903>

2) Boek: De broeken van de IJzer- en Handzamevallei

Arnout Zwaenepoel bezocht bijna honderd oude vissers, jagers, landbouwers, herders, waterbeheerders... die over het leven en werken in de IJzer- en Handzamebroeken in de eerste helft van de 20ste eeuw vertelden. Daarnaast ontdekte hij in oude archieven en fotoalbums de ontbrekende puzzelstukjes.

Door alle informatie en sappige verhalen samen te voegen, bekam hij een bijzonder boeiend overzicht over de broeken van toen en hoe ze de voorbije honderd jaar zijn veranderd. Het verhaal van de broeken is nu gebundeld in een prachtig nieuw boek.

Praktisch

Datum boekvoorstelling: zaterdag 17 december 2011

Plaats: Bezoekerscentrum De Otter, kasteel de Blankaart, Iepersteenweg 56 te 8600 Diksmuide.

Prijs: 35 euro tot 9 december - 43 euro.

Bekijk alvast één hoofdstuk in preview:

http://www.inverde.be/content/IJzerbroeken_Jachthoofdstuk.pdf

Bestellen: Dit boek wordt begin december voorgesteld aan het publiek en zal vanaf dan te koop zijn voor 43 euro.

Voor intekenen aan speciale kortingsprijs kan tot 9 december 2011. Bestel het boek nu reeds, en betaal slechts 35 euro! 35 euro (+ 8 euro verzendingskosten binnen België) in plaats van 43 euro.

Meer info en inschrijvingen: <http://www.inverde.be/informatie/boeken/ijzer- en handzame>

9. Groene Verrassingscursus: Natuur voor 55+'ers - 8, 15, 22, 29 mei en 5 juni 2012 - Bezoekerscentrum De Doornpanne Oostduinkerke

Laat je verrassen door nieuwe duurzame ontwikkelingen in jouw buurt en ontdek de verbazende groene wereld bij jou om de hoek.

Te voet ontdek je onder andere het belang van de kruiden in de Doornpanne en leer je hoe onze kust zich verdedigt tegen de klimaatverandering.

Met de fiets maak je al proevend kennis met lokale, eerlijke of biologische voeding en bezoek je enkele duurzame initiatieven in regio Oostduinkerke. Het volledige programma vind je op www.c-v-n.be. Geen voorkennis vereist.

Praktisch

Data: dinsdag 8, 15, 22, 29 mei en 5 juni 2012

Tijdstip: telkens van 13.15 tot 16u15

Plaats: Bezoekerscentrum De Doornpanne, Doornpannestraat 1, Oostduinkerke

Kostprijs: € 40

Info en inschrijvingen: ann.dheedene@c-v-n.be, 050 82 57 26

Alle cursussen in het voorjaar van het CVN: http://www.c-v-n.be/uploads/folders/cvnvormingsbrochure_voorjaar_2012_small.pdf

10. Varia aan zee

Tijdelijke tentoonstelling: BatAction over vleermuizen – VBNC De Nachtegaal - Olmendreef 2 – 8660 De Panne – www.vbnccdenachtegaal.be vanaf 1 december 2011

Tijdelijke tentoonstelling: Opsporing Verzocht: weet jij wie deze sporen heeft nagelaten – BC De Doornpanne – Doornpannestraat 1 – 8670 Oostduinkerke – www.iwva.be - nog tot en met 8 januari 2012

Zeedag voor zeeanimatoren – Dinsdag 27 maart 2012 – Nieuwpoort – www.weekvandezee.be

Week van de Zee... Natuurlijk – van 27 april tot 13 mei 2012 – www.weekvandezee.be

Provincie West-Vlaanderen Steunpunt Natuur- en Milieu-Educatie Kust

Provinciaal Ankerpunt Kust (PAK)
Claude Willaert
Wandelaarkaai 7
B-8400 Oostende

Provinciehuis Boeverbos
Leo Declercq
Koning Leopold III-laan 41
B-8200 Sint-Andries

T ++32 (059)34 01 64
F ++32 (0)59 34 21 31
G ++32 (0)499 56 59 39
E claude.willaert@west-vlaanderen.be
www.weekvandezee.be
www.west-vlaanderen.be/nme

T ++32 (050)40 33 11
F ++32 (050)40 34 03
E leo.declercq@west-vlaanderen.be

Met de steun van de Europese Unie: Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling. INTERREG doet grenzen vervagen.

*De inhoud van deze e-mail en zijn bijlage(n) zijn vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n).
Hij kan vertrouwelijke informatie bevatten en/of persoonlijke standpunten die niet noodzakelijk met die van de provincie West-Vlaanderen stroken.
Gelieve de webmaster (webmaster@west-vlaanderen.be) te contacteren indien u deze e-mail verkeerdelijk zou ontvangen hebben.*